

EERST DIT

'AUTOMATIC LAVOIR, SIR?'

PASCAL VERBEKEN

Enige tijd geleden werd ik op de hoek van mijn Gentse straat aangesproken door een zwarte man. *Automatic lavoir, sir?*, vroeg hij in perfect *franglais*. Intussen wees hij naar zijn plastic draagtas waarin een baal witte lakens gepropt zat. Ik begreep dat hij het wassalon Wash-n-Go op het Heernisplein zocht en stelde hem voor even mee te lopen. Het was hoog tijd voor mijn driejaarlijkse goede daad. Uiteindelijk was ik toch al op weg naar de Proxy Delhaize, pal naast de Wash-n-Go. Hoelang was het geleden dat ik nog een

voet in een wasserette gezet had? 35 jaar? Met mijn grootmoeder zaliger ging ik geregeld naar Schietse aan het Arsenaal, maar daarna werd mijn leven volstrekt wasseretteloos. Duizenden keren ben ik langs de Wash-n-Go gepasseerd, niet één keer sloeg ik acht op die besloten microkosmos van draaiende trommels en wachtende bezoekers. Zeer ten onrechte, besef ik nu.

Wasserettes zijn zowat de laatste niet-gesegregeerde plekken in een stad. Iederéén komt er over de vloer, ongeacht nationaliteit, kleur, leeftijd of sociale status. Bovendien zijn de bezoekers verplicht om in elkaars gezelschap te vertoeven, al is het maar voor de duur van een wasprogramma. Ook dat is uniek. Want veel meer dan we zelf graag toegeven, blijven onze steden opgedeeld. Van de hoog opgeleide blanke tweeverdieners tot de nieuwkomers uit de Oost-Europese onderklasse: allen hebben ze hun eigen straten, hun eigen cafés, hun eigen winkels. In de Wash-n-Go daarentegen hangen de wasinstructies in zes talen aan de wand.

Toen het Vlaams-Nederlands Huis deBuren me onlangs vroeg om een reportage te maken over Charleroi - een schrijfopdracht in het kader van het Europese project CityBooks - wist ik meteen wat mijn onderwerp zou zijn. Een wasserette. Na een prospectie viel mijn keuze op Eurowash 2000, pal in het centrum, op de breuklijn tussen de getto's van de ville basse en de commerciële straten van de ville haute. Een plek waar onderwereld en bovenwereld elkaar raken. Een plek waar de oude Belgen de nieuwe Belgen in de ogen kijken. De neerslag van dat verblijf leest u op pagina 28.

De poëtische waarheid dat elke regendruppel de zee spiegelt, bleek in Eurowash 2000 ook een journalistieke waarheid. In de kleine, intieme wasserette stroomt de grote, soms rauwe realiteit volop binnen. Terwijl de Europese crisis voor de meeste Belgen nog een ver onweer lijkt, zijn er steeds meer die het op hun hoofd voelen hagelen. Na de 20ste van de maand, zo getuigt uitbater Eric, vindt hij alleen nog munten in de geldlade. De geldbriefjes zijn dan al uitgegeven. Tamara, de Russische poetsvrouw, voorspelt dat veel Belgen over vijftien jaar naar Moskou zullen verhuizen omdat het daar beter is.

Evengoed is de wasserette een oord waar eenzame zielen elkaar vinden en nog oprecht mededogen gedijt. 'Het leven was vroeger anders, maar niet beter', bezwoer een stokoude mijnningenieur me. Hij waarschuwde voor nostalgie. Ik moest weer denken aan mijn grootmoeder en aan Schietse. Het was 1975. In één jaar tijd was de werkloosheid in België verdubbeld.